

Valsts ieņēmumu
dienests

Informatīvais materiāls

**Materiāli, kas saistīti ar izglītību, zinātni vai kultūru;
zinātniski instrumenti un aparāti**
(Regulas Nr. 1186/2009 42.–52. pants)

Materiāliem, kas saistīti ar izglītību, zinātni vai kultūru, kā arī zinātniskajiem instrumentiem un aparātiem var tikt piemērots ievadmuītas nodokļu atbrīvojums.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1186/2009 Eiropas Savienībā ir izveidota kopienas sistēma, kas paredz atbrīvojumu no ievadmuītas nodokļiem noteiktām precēm, kuras tiek ievestas, lai veicinātu un attīstītu izglītības, zinātnes vai kultūras jomu. Regulas 42.–52. pantā detalizēti aprakstīti nosacījumi, kādos zinātniski instrumenti, aparāti, mācību materiāli un kultūras priekšmeti var tikt ievesti bez muītas maksājumiem, ja tie paredzēti nekomerciālai lietošanai un tiek izmantoti sabiedrības attīstības interesēs.

Ievadmuītas nodokļu atbrīvojumu piemērošanu materiāliem, kas saistīti ar izglītību, zinātni vai kultūru, nosaka:

- Regulas Nr. 1186/2009 42. un 43. pants;
- Regulas Nr. 1186/2009 I un II pielikums;
- Regula Nr. 1225/2011¹, kas paredz īstenošanas noteikumus Regulas Nr. 1186/2009 42. līdz 52., 57. un 58. pantam.

42. pantā noteikts, ka Regulas Nr. 1186/2009 I pielikumā uzskaitītos materiālus, kas saistīti ar izglītību, zinātni un kultūru, atbrīvo no ievadmuītas nodokļiem neatkarīgi no saņēmēja un **neatkarīgi no šo materiālu paredzētā izmantojuma.**

Regulas Nr. 1186/2009 I pielikums ir sadalīts A un B daļā.

A daļā "Grāmatas, publikācijas un dokumenti" ir iekļautas bērnu bilžu grāmatas, zīmēšanas vai izkrāsojamās grāmatas; kartes un diagrammas; tirdzniecības reklāmas materiāli; oriģināli plāni un rasējumi; instrumenti, aparatūra un modeļi, kas paredzēti demonstrēšanai utt.

B daļā ir iekļauti vizuālie un audiālie materiāli, ko ražojusi Apvienoto Nāciju Organizācija vai kāda no tās specializētajām iestādēm.

43. pantā noteikts, ka Regulas II pielikumā uzskaitītos materiālus, kas saistīti ar izglītību, zinātni un kultūru, atbrīvo no ievadmuītas nodokļiem, ja tie ir paredzēti:

- **publisko tiesību iestādēm**, kas darbojas sabiedrības labā izglītības, zinātnes vai kultūras jomā;
- vai**

¹ Komisijas 2011. gada 28. novembra Īstenošanas regula (ES) Nr. 1225/2011 Padomes Regulai Nr. 1186/2009, ar kuru izveido Kopienas sistēmu atbrīvojumiem no muītas nodokļiem, 42. līdz 52., 57. un 58. pantam (kodificēta redakcija).

- attiecīgām **iestādēm vai organizācijām**, kas katram priekšmetam norādītas II pielikuma 3. slejā, ar nosacījumu, ka dalībvalstu kompetentas iestādes tām atļāvušas šādus priekšmetus saņemt ar atbrīvojumu no muitas nodokļiem.

Regulas Nr. 1186/2009 II pielikums ir sadalīts A un B daļā.

A daļā "Vizuālie un audiālie materiāli izglītības, zinātnes vai kultūras jomā" ir iekļautas tādas preces kā fotoplates, fotofilmas, fotopapīrs; plates un filmas; iespieddarbi; diski, kasetes un citi datu nesēji; instrumenti un aparātūra, kas izmantojami demonstrēšanai utt. Saskaņā ar 3. slejā norādīto minētās preces var ievest visas organizācijas (ieskaitot apraides un televīzijas organizācijas), iestādes un apvienības, kuras dalībvalstu kompetentās organizācijas apstiprinājušas šo preču beznodokļu ieviešanai.

B daļā "Izglītības, zinātnes vai kultūras jomas kolekciju priekšmets un mākslas darbi" ir iekļauti kolekciju priekšmeti un mākslas darbi, kurus nav paredzēts pārdot, kuru saņēmējierstādes un organizācijas ir galerijas, muzeji un citas iestādes, kuras dalībvalstu kompetentās iestādes apstiprinājušas šo preču beznodokļu ieviešanai.

Izstrādājumus, kuri minēti 43. pantā, kas ievesti ar atbrīvojumu no muitas nodokļiem, nevar patapināt, iznomāt vai atsavināt par atlīdzību vai bez maksas bez iepriekšējas paziņošanas muitas iestādei².

Ja izstrādājumu patapina, iznomā vai atsavina iestādei vai organizācijai, kam ir tiesības uz atbrīvojumu saskaņā ar 43. pantu, atbrīvojums paliek spēkā ar nosacījumu, ka iestāde vai organizācija izstrādājumu izmanto mērķiem, kas piešķir tiesības uz šādu atbrīvojumu³.

Pārējos gadījumos patapināt, iznomāt vai atsavināt preci var pēc ieveduitas nodokļu samaksāšanas.

Lai tiktu atļauta **II pielikumā** minēto preču ieviešana bez ieveduitas nodokļiem, šo preču saņēmēju iestāžu vai organizāciju vadītājiem vai to pilnvarotiem pārstāvjiem jāiesniedz **pieteikums**⁴, pievienojot tam apliecinājumu:

- ka prece ir paredzēta konkrētajai iestādei vai organizācijai un tā ir saistīta ar izglītību, zinātnei vai kultūru;
- ka saņēmēja iestāde nosūtīs preci tieši uz deklarēto galapunkta vietu un iekļaus to inventāra sarakstā, kā arī sekmēs jebkuru pārbaudi, ko Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvalde uzskata par vajadzīgu, lai nodrošinātu, ka ir ievēroti nosacījumi, kas noteikti ieviešanai bez ieveduitas nodokļiem⁵.

² Regulas Nr. 1186/2009 48. panta pirmā daļa.

³ Regulas Nr. 1186/2009 48. panta otrā daļa.

⁴ Regulas Nr. 1225/2011 4. pants.

⁵ Regulas Nr. 1225/2011 2. pants.

Ievedmuitas nodokļu atbrīvojumu piemērošanu zinātniskiem instrumentiem un aparātiem nosaka:

- Regulas Nr. 1186/2009 43. panta "a" apakšpunkts⁶ un 44.–50. pants;
- Regula Nr. 1225/2011, kas nosaka īpašus noteikumus attiecībā uz izglītības, zinātnes vai kultūras jomas materiālu un aparātu, kā arī rezerves daļu, sastāvdaļu un īpašu papildierīču un darbarīku ievēšanu bez ievadmuitas nodokļiem.

Zinātniskais instruments vai aparāts ir instruments vai aparāts, kas savu objektīvo tehnisko īpašību dēļ un rezultātu dēļ, kurus ar to ir iespējams iegūt, ir galvenokārt vai vienīgi piemērots zinātniskam darbam⁷.

Zinātniska instrumenta vai aparāta **objektīvi tehniski parametri** ir parametri, kas raksturo šā instrumenta vai aparāta konstrukcijas īpašības vai tā pielāgojumus, salīdzinot ar standarta instrumentu vai aparātu, kuri ļauj panākt augsta līmeņa rezultātus, kas nav vajadzīgi rūpnieciska vai komerciāla uzņēmuma darbu veikšanai⁸.

*Ja, pamatojoties uz šiem objektīvajiem tehniskajiem parametriem, **nav iespējams skaidri noteikt**, vai instruments vai aparāts uzskatāms par zinātnisku instrumentu vai aparātu, **tiek veikta pārbaude**, lai noskaidrotu, kādiem nolūkiem Kopienā parasti izmanto šāda tipa instrumentu vai aparātu, attiecībā uz kuru lūdz ievēšanu bez ievadmuitas nodokļiem. Ja šajā pārbaudē tiek konstatēts, ka attiecīgo instrumentu vai aparātu galvenokārt izmanto zinātniskiem nolūkiem, to uzskata par zinātnisku instrumentu vai aparātu⁹.*

Instruments – izgatavots rīks vai priekšmets, kas ļauj veikt darbību vai darbu un ir piemērots vienīgi vai galvenokārt zinātniskam darbam (*ES Tiesas spriedums lietā C-344/23, 2024. gada 5. septembris, 42. un 51. punkts*).

Aparāts – detaļu kopums, kas paredzēts kopīgai darbībai, vai kā tehnisko elementu kopums, kas sakārtots pilnīgā veselumā nekā rīks un kam ir kāda funkcija, un ir piemērots vienīgi vai galvenokārt zinātniskam darbam (*ES Tiesas spriedums lietā C-344/23, 2024. gada 5. septembris, 41. un 51. punkts*).

⁶ Zinātniskiem instrumentiem, kas nav ietverti Regulas Nr. 1186/2009 II pielikumā.

⁷ Regulas Nr. 1186/2009 46. panta "a" apakšpunkts.

⁸ Regulas Nr. 1225/2011 5. panta pirmā daļa.

⁹ Regulas Nr. 1225/2011 5. panta otrā daļa.

Zinātniskos instrumentus un aparātus atbrīvo no ievedmuitas nodokļiem, ja tos ievieš **vienīgi nekomerciāliem mērķiem** un kas paredzēti¹⁰:

- vai nu publiskām iestādēm, kas galvenokārt saistītas ar izglītību vai zinātnisko pētniecību, un tām publisko iestāžu nodaļām, kas galvenokārt saistītas ar izglītību vai zinātnisko pētniecību;
- vai privātām iestādēm, kas galvenokārt saistītas ar izglītību vai zinātnisko pētniecību un kam dalībvalstu kompetentās iestādes ir atļāvušas šādas preces saņemt, nemaksājot nodokļus.

Par nekomerciāliem mērķiem ieviesti uzskata zinātniskos instrumentus vai aparātus, kas paredzēti bezpeļņas zinātniskai pētniecībai vai izglītībai¹¹.

Lai tiktu atļauta zinātnisko **instrumentu vai aparātu ieviešana bez ievedmuitas nodokļiem**, šo preču saņēmēju iestāžu vai organizāciju vadītājiem vai to pilnvarotiem pārstāvjiem Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldē **jāiesniedz pieteikums¹²**, kurā jābūt šādām ziņām par instrumentu vai aparātu:

- instrumenta vai aparāta precīzs komercnosaukums, ko lieto ražotājs, tā paredzamā klasifikācija Kombinētajā nomenklatūrā un objektīvi tehniskie parametri, kas var pamatot to, ka instruments vai aparāts ir zinātnisks;
- izgatavotāja un, ja iespējams, piegādātāja vārds vai uzņēmuma nosaukums un adrese;
- instrumenta vai aparāta izcelsmes valsts;
- vieta, kur instrumentu vai aparātu paredzēts izmantot;
- izmantojums, kam instruments vai aparāts paredzēts;
- instrumenta vai aparāta cena vai muitas vērtība;
- konkrētā instrumenta vai aparāta daudzums.

Pieteikumam jāpievieno:

- **dokumentārs pierādījums**, kur sniegtas ziņas par instrumenta vai aparāta parametriem un tā tehniskajām specifikācijām;
- **apliecinājums**, ka:
 - **prece ir paredzēta** konkrētajai iestādei vai organizācijai izmantošanai **nekomerciāliem mērķiem¹³**, norādot konkrētā zinātniskā vai pētījuma projekta nosaukumu;
 - saņēmēja iestāde vai organizācija **precīši nosūtīs tieši uz deklarēto galapunkta vietu, iekļaus to inventāra sarakstā un atbalstīs jebkuru pārbaudi**, ko Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvalde uzskata par vajadzīgu, lai nodrošinātu, ka ir ievēroti nosacījumi, kas noteikti ieviešanai bez ievedmuitas nodokļiem.

¹⁰ Regulas Nr. 1186/2009 44. pants.

¹¹ Regulas Nr. 1186/2009 46. panta "b" apakšpunkts.

¹² Regulas Nr. 1225/2011 6. pants.

¹³ Regulas Nr. 1225/2011 2. pants.

Atbrīvojums attiecas arī uz:¹⁴

- **rezerves daļām**, sastāvdaļām vai papildierīcēm, kas īpaši paredzētas zinātniskajiem instrumentiem vai aparātiem, ja tās ieved reizē ar šādiem instrumentiem vai aparātiem vai vēlāk un ir iespējams konstatēt, kas tās paredzētas instrumentiem un aparātiem, kas iepriekš ievesti ar atbrīvojumu vai uz ko attiektos atbrīvojums laikā, kad šādu atbrīvojumu lūdz rezerves daļām;
- **darbarīkiem**, kas izmantojami zinātnisko instrumentu vai aparātu apkopei, pārbaudei, kalibrēšanai vai remontam, ja tos ieved reizē ar šādiem instrumentiem vai aparātiem vai vēlāk un ir iespējams konstatēt, kas tās paredzētas instrumentiem un aparātiem, kas iepriekš ievesti ar atbrīvojumu vai uz ko attiektos atbrīvojums laikā, kad šādu atbrīvojumu lūdz rezerves daļām.

Īpašas papildierīces ir izstrādājumi, kas īpaši paredzēti izmantošanai kopā ar konkrētu zinātnisku instrumentu vai aparātu, lai paaugstinātu tā efektivitāti un paplašinātu tā izmantošanas jomu¹⁵.

Lai tiktu atļauta rezerves daļu, sastāvdaļu vai īpašo papildierīču vai darbarīku ieviešana bez ievedmuitas nodokļiem, šo preču saņēmēju iestāžu vai organizāciju vadītājiem vai to pilnvarotiem pārstāvjiem Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldē jāiesniedz **pieteikums**¹⁶ un jāpievieno dokumentārs **apliecinājums**, ka:

- tās ir paredzētas un tiek ievestas kopā ar zinātniskajiem instrumentiem un aparātiem, kas izmantoti nekomerciāliem mērķiem, vai
- tās ir paredzētas zinātniskajiem instrumentiem un aparātiem, kas ievesti iepriekš ar atbrīvojumu no ievedmuitas nodokļiem un tiek izmantoti nekomerciāliem mērķiem;
- saņēmēja iestāde vai organizācija **precī nosūtīs tieši uz deklarēto galapunkta vietu, iekļaus to inventāra sarakstā un atbalstīs jebkuru pārbaudi**, ko Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvalde uzskata par vajadzīgu, lai nodrošinātu, ka ir ievēroti nosacījumi, kas noteikti ieviešanai bez ievedmuitas nodokļiem.

Atbrīvojumu piemērošana iekārtām

Atbrīvojumu var piemērot arī **iekārtām**, ko **nekomerciāliem nolūkiem** ieved zinātniskās pētniecības iestādes vai organizācijas, kas **dibinātas ārpus Savienības**¹⁷.

Iekārtas ir instrumenti, aparatūra un mašīnas un to palīgierīces, ieskaitot rezerves daļas, un darbarīki, kas īpaši paredzēti to apkopei, pārbaudei, kalibrēšanai vai labošanai, kurus izmanto zinātniskā pētījuma nolūkā¹⁸.

¹⁴ Regulas Nr. 1186/2009 45. pants.

¹⁵ Regulas Nr. 1225/2011 9. pants.

¹⁶ Regulas Nr. 1225/2011 10. pants.

¹⁷ Regulas Nr. 1186/2009 51. panta 1. punkts.

¹⁸ Regulas Nr. 1186/2009 51. panta 3. punkta "a" apakšpunkts.

Par **nekomerciālā nolūkā ievestām** uzskata iekārtas, ko **paredzēts izmantot nekomerciāla mērķa** zinātniskā pētījuma nolūkiem¹⁹.

Vēršam uzmanību, ka **iekārtas nedrīkst patapināt, izīrēt vai atsavināt par samaksu vai bez tās**, par to iepriekš nepaziņojot kompetentajām iestādēm²⁰ (*spēkā ir tādi paši ierobežojošie nosacījumi kā attiecībā uz zinātniskajiem instrumentiem*).

Lai iegūtu atļauju **iekārtu ievēšanai bez ievedmuitas nodokļiem**, zinātniski pētniecisko iestāžu vai organizāciju, kas atrodas ārpus Savienības, vadītāji vai to pilnvaroti pārstāvji iesniedz pieteikumu Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldei, iekļaujot tajā²¹:

- Savienības un trešo valstu pētniecības iestāžu savstarpējā zinātniskās sadarbības nolīguma kopiju;
- iekārtu precīzu komercnosaukumu, kā arī to daudzumu un vērtību un attiecīgā gadījumā to paredzamo klasifikāciju Kombinētajā nomenklatūrā;
- iekārtas izcelsmes valsti un nosūtīšanas valsti;
- vietu, kur izmantojama iekārta;
- izmantojumu, kam iekārta paredzēta, un tās izmantojuma ilgumu.

Papildu nosacījumi

Zinātniskos instrumentus, tās rezerves daļas un darbarīkus, kas ievesti ar atbrīvojumu no muitas nodokļiem, **nevar patapināt, iznomāt vai atsavināt par atlīdzību vai bez maksas** bez iepriekšējas paziņošanas muitas iestādei²².

Ja izstrādājumu patapina, iznomā vai atsavina iestādei vai organizācijai, kam ir tiesības uz atbrīvojumu, atbrīvojums paliek spēkā ar nosacījumu, ka iestāde vai organizācija izstrādājumu izmanto mērķiem, kas piešķir tiesības uz šādu atbrīvojumu²³.

Pārējos gadījumos patapināt, iznomāt vai atsavināt precī var pēc ievedmuitas nodokļu samaksāšanas.

Iestādes vai organizācijas, kuras vairs nepilda nosacījumus, kas dod tiesības uz atbrīvojumu, vai kuras gatavojas izmantot priekšmetus, kas ievesti ar atbrīvojumu no muitas nodokļiem nolūkiem, ko neparedz minētie panti, par to informē kompetentās iestādes²⁴.

Par priekšmetiem, kuri paliek tādu iestāžu vai organizāciju valdījumā, kuras **vairs nepilda nosacījumus**, kas dod tiesības uz atbrīvojumiem, **jāmaksā ievedmuitas nodokļi** pēc likmes, kuru piemēro dienā, no kuras

¹⁹ Regulas Nr. 1186/2009 51. panta 3. punkta "b" apakšpunkts.

²⁰ Regulas Nr. 1186/2009 52. panta 1. punkts.

²¹ Regulas Nr. 1225/2011 19. pants.

²² Regulas Nr. 1186/2009 48. pants.

²³ Regulas Nr. 1186/2009 48. panta otrā daļa.

²⁴ Regulas Nr. 1186/2009 49. panta 1. punkts.

tās vairs nepilda nosacījumus, pamatojoties uz priekšmeta veidu un muitas vērtību, ko tajā dienā noteikušas kompetentās iestādes²⁵.

Preču laišana brīvā apgrozībā, aizpildot muitas deklarāciju

Lai piemērotu ievadmuitas nodokļu atbrīvojumu materiāliem, kas saistīti ar izglītību, zinātni un kultūru, kā arī zinātniskiem instrumentiem un aparātiem, piesaka muitas procedūru – laišana brīvā apgrozībā, aizpildot muitas deklarāciju Elektroniskajā muitas datu apstrādes sistēmā (EMDAS)²⁶.

Aizpildot muitas deklarāciju, laukā “Papildprocedūra” (datu elements 1110000 000) ir norādāms papildprocedūras kods:

“C11” (*Materiāli, kas saistīti ar izglītību, zinātni vai kultūru; zinātniski instrumenti un aparāti, kas uzskaitīti Regulas (EK) Nr. 1186/2009 I pielikumā*);
vai

“C12” (*Materiāli, kas saistīti ar izglītību, zinātni vai kultūru; zinātniski instrumenti un aparāti, kas uzskaitīti Regulas (EK) Nr. 1186/2009 II pielikumā*);
vai

“C13” (*Materiāli, kas saistīti ar izglītību, zinātni vai kultūru; zinātniski instrumenti un aparāti, ko ieved vienīgi nekomerciāliem mērķiem (tostarp rezerves daļas, sastāvdaļas, papildierīces un darbarīki) (Regulas (EK) Nr. 1186/2009 44. un 45. pants)*);
vai

“C14” (*Iekārtas, ko nekomerciāliem nolūkiem ieved zinātniskas pētniecības iestādes vai organizācijas, kas atrodas ārpus Savienības, vai to vārdā (Regulas (EK) Nr. 1186/2009 51. pants)*);

kā arī

“59S”²⁷ (*PVN²⁸ atbrīvojums preču importam, kas netiek aplikts ar muitas nodokli saskaņā ar Regulu Nr. 1186/2009, izņemot šīs regulas 23. pantā minēto saskaņā ar PVN likuma 53. panta trešo daļu*).

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 25.11.2025.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt Valsts ieņēmumu dienesta [elektroniskās deklarēšanas sistēmas](#) sadaļā “Sarakste ar VID”.

²⁵ Regulas Nr. 1186/2009 49. panta 2. punkts.

²⁶ [Elektroniskā muitas datu apstrādes sistēma \(EMDAS\) | Valsts ieņēmumu dienests](#)

²⁷ Preces, kuras atbrīvo no ievadmuitas nodokļiem saskaņā ar Regulas Nr. 1186/2009 nosacījumiem, atbrīvo arī no PVN saskaņā ar PVN likuma 53. panta trešo daļu.

²⁸ Pievienotās vērtības nodoklis.